

Turizm faoliyatini rivojlantirishda axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish istiqbollari

**Yusupov Ne'matillo
Saidto'rayevich**

AIQI "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrası o'qituvchisi
Tel:9989979853130

Annotatsiya

Maqolada xozirda xizmatlar sifatiga axborot texnologiyalarining ta'siri xamda turizm faoliyatini rivojlantirishda undan samarali foydalanish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek bu soxada yuzaga kelayotgan xatarlar muammolar turizmni rivojlantirishda axborot texnologiyalaridan foydalanish afzalliklari xamda imkoniyatlari xaqida fikr yuritiladi. Turizm sohasida axborot texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari borasida tavsiyalar taklif etiladi.

Kalit so'zlar:

axborot texnologiyalari, turizm xizmati, xizmat ko'rsatish sifati, marketing, onlayn xizmat, bron qilish.

Zamonaviy jamiyatda IT texnologiyalari inson faoliyatining barcha sohalarini ajralmas qismiga aylandi va bu jihatdan turizm sahasi ham mustasno emas. Zamonaviy turizm faoliyatida axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish uchun bir nechta muhim sabablar mavjud [1]:

1. Axborotni tezkorligi. Axborot texnologiyalari sayyohlarga qulay bo'lgan imkoniyatlarni beradi. Masalan, turli xil sayohat takliflari, mehmonxonalar, aviachiptalar va boshqa sayyohlik xizmatlari haqidagi ma'lumotlarni oson va tez fursatlarda olish. Bunda vaqtni tejalandi va ko'proq ma'lumotlarga ega bo'linadi.

2. Xizmat sifatini oshirish. Axborot texnologiyalari yordamida kompaniyalar, inson omilisiz jarayonlarni avtomatlashtirish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilashi mumkin.

3. Marketing va targ'ibotni yaxshilash. Axborot texnologiyalari yordamida reklama yaratish va tarqatish uchun qulay imkoniyatlarni yaratadi. Veb-saytlar, ijtimoiy tarmoqlar kabi raqamli aloqa kanallaridan foydalanish bugungi kunda yahshi samara bermoqda. Bu esa hududlarda turizm jozibadorligini yaxshilashga yordam beradi.

4. Yaxshilangan boshqaruv va tahlil. Axborot texnologiyalari sayyohlik kompaniyalariga o'z mijozlari, afzalliklari, ehtiyojlari va xatti-harakatlari haqidagi ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish imkonini beradi. Bunday ma'lumotlar kompaniyalarga o'z mijozlarini yaxshiroq tushunishga va ularning ehtiyojlarini qondiradigan ko'proq ixtisoslashtirilgan xizmatlarni taklif qilishga yordam beradi. Umuman olganda, zamonaviy turizm sohasida axborot texnologiyalaridan foydalanish. sayohat jarayonini yanada qulay, samarali va shaxsiylashtirishga imkon beradi va bu sayyohlar va sayyohlik kompaniyalari uchun muhimdir.

Axborot texnologiyalaridan foydalanish turizm sohasida faol o'rganilmoqda va bu mavzu bo'yicha ko'plab adabiy tadqiqotlar mavjud. Masalan:

1. Veb-saytlar va onlayn bronlash foydalanish. [2].
2. Mobil ilovalarni ishlab chiqish. [3].
3. Virtual realliklar [4].
4. Ijtimoiy ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish. [5].

5. Katta ma'lumotlar va uning tahlili. Katta hajmdagi ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish texnologiyalarining rivojlanishi bilan tadqiqotchilar ushbu ma'lumotlardan turizm sohasidagi tendensiyalarni bashorat qilish va qaror qabul qilish jarayonlarini takomillashtirish uchun foydalanadilar [6]. Bu ushbu sohada olib borilgan ko'plab tadqiqotlarning ba'zilari.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, turizm faoliyatida sayohat jarayonini osonlashtirish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish uchun, turli xil axborot texnologiyalaridan foydalanadi. Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali sayyohlar mahalliy urf-odatlar, madaniyat va urf-odatlar haqida ma'lumot izlashlari mumkin, bu ularga mahalliy muhitni yaxshiroq tushunishga va zavq olishga yordam beradi [7]. Ular mahalliy tadbirlar, festivallar, ko'rgazmalar va o'zlarini qiziqtirishi mumkin bo'lgan boshqa tadbirlar haqida bilib olishlari mumkin. Shuningdek, ular transport, marshrutlar, ob-havo va sayohatning boshqa muhim jihatlari haqida tez va oson ma'lumot olishlari mumkin. Mobil ilovalar sayohat qo'llanmalari, xaritalar, tarjimonlar va boshqa foydali sayohat vositalarini taklif qilishi mumkin.

Zamonaviy turizm sohasida samarali qo'llanilishi mumkin bo'lgan bir nechta asosiy axborot texnologiyalari:

1. Online bron veb-saytlari. Sayyohlik kompaniyalari onlayn bron qilishni taklif qilishadi.

2. Mobil ilovalar. Mobil ilovalar turizm sohasida tobora muhim rol o'ynamoqda. Ular sizga chiptalar, mehmonxonalar, avtomobillarni ijaraga olish, interaktiv xaritalar, mahalliy diqqatga sazovor joylardan tavsiyalar sifatida foydalanish imkonini beradi [8].

3. Elektron sayohat qo'llanma. An'anaviy qog'oz qo'llanmalar o'rniga sayyohlar tobora ko'proq elektron qo'llanmalardan foydalanmoqdalar. Ushbu ilovalar yoki veb-saytlar mahalliy diqqatga sazovor joylar, restoranlar va do'konlar haqida ma'lumot beradi shuningdek, foydalanuvchilarning sharhlari orqali xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash bo'yicha qarorlar qabul qilinadi [9].

4. E-chipta. Qog'oz chiptalarini chop etish o'rniga, tobora ko'proq kompaniyalar mobil to'lovlarni qabul qilishni boshlaydilar, bu esa to'lov jarayonini yanada qulay va xavfsiz qiladi.

Bular turizm sohasida qo'llaniladigan axborot texnologiyalarining bir nechta misollari. Texnologiyaning jadal rivojlanishi tufayli har yili sayohat tajribasini soddalashtiradigan va yaxshilaydigan yangiliklar tobora ko'payib bormoqda [10].

Turizmda axborot texnologiyalarini rivojlantirishning ba'zi istiqbollari quyidagilardan iborat:

1. Katta ma'lumotlar va tahlillardan foydalanish. Katta ma'lumotlarni tahlil qilish sayyohlik kompaniyalariga mijozlarning ehtiyojlari va afzalliklarini yaxshiroq tushunishga va ko'proq moslashtirilgan xizmatlarni taklif qilishga yordam beradi.

2. Mobil ilovalardan foydalanishni kengaytirish. Mobil texnologiyalarning rivojlanishi mijozlarga onlayn xizmatlarni bron qilish va to'lash, navigasiya va sayohatni qo'llab-quvvatlash va boshqalar kabi bir qator qulay funksiyalarni taklif qilish imkonini beradi [11].

3. Virtual reallik. Virtual reallik texnologiyalari virtual turizm va turli interaktiv va ta'lim ekskursiyalarini yaratish uchun noyob imkoniyatlarni taqdim etishi mumkin.

4. Robotlar va avtomatlashtirishdan foydalanish. Robototexnika va jarayonlarni avtomatlashtirish sayyohlik kompaniyalariga xizmat samaradorligini oshirishga va xodimlar xarajatlarini kamaytirishga yordam beradi [12].

Umuman olganda, axborot texnologiyalari turizmga ulkan salohiyatga ega va ularning rivojlanishi ushbu sohada sezilarli o'zgarishlar va yaxshilanishlarni yuzaga chiqarishi mumkin [13]. Potensial imkoniyatdan to'laonli foydalanish uchun raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish va bu boradagi kadrlar salohiyatini oshirish kerak. Ushbu yondashuv turizm korxonalarining raqobatbardosh bo'lishiga va zamonaviy sayyohlarning ehtiyojlarini qondirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Antonova A. B. Ispolzovanie elektronix interaktivnix igrovix texnologiy i virtualnoy realnosti v industrii turizma i gostepriimstva //Vestnik Natsionalnoy akademii turizma. - 2016. - №. 3. - S. 15-19.

2. Ariva E., Katono I. V., Olayya S. Informatsionnie texnologii v gostinichnoy industrii i ix vliyaniye na potrebitelskie resheniya //Vestnik Moskovskoy gosudarstvennoy akademii delovogo administrirovaniya. Seriya: Ekonomika. - 2012. - №. 4. - S. 5-12.

3. Vetsel K. Ya. Sosialnie media i sosialnie seti: problemi terminologii i modeli vzaimodeystviya polzovateley //Mejdunarodniy nauchno-issledovatel'skiy jurnal. - 2020. - №. 9-1 (99). - S. 139-141.

4. Vishnevskaya E. V., Klimova T. B. Perspektivi razvitiya virtualnogo informatsionnogo prostranstva v turistskoy industrii //Nauchniy rezultat. Texnologii biznesa i servisa. - 2017. - №. 1 (11). - S. 22-33.

5. Mejevnikova O. P., Uxina T. V. Virtualniy turizm: za i protiv //Servis v Rossii i za rubejom. - 2020. - T. 14. - №. 3 (90). - S. 6-14.

6. Pershina E. S., Daragan S. V. Ot bolshix dannix k prodvinutoy analitike v industrii turizma. Nauchniy vestnik MGIT. - 2018. - №. 2. - S. 60-69.

7. Saidturaevich, Y. N. M. (2024). The Development of Tourism Activity and its Role in the World Economy. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(4), 241-243.

8. Yusupov, N. S., Qosimjon o'g'li, S. A., & Akramjon o'g'li, A. A. (2024). INVESTITION LOYIHALARNI MUVAFFAQIYATLI AMALGA OSHIRISHDA ZAMONAVIY BOSHQARUVDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI. *Journal of new century innovations*, 54(2), 106-109.

9. Saidturaevich, Y. N. M. (2024). The Effect of Organizing Tourism Activities in Villages on the Expansion of Tourism Networks in Our Country. *TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI*, 4(5), 204-207.

10. Saidturaevich, Y. N. M. (2024). PROSPECTS OF AGRICULTURAL DEVELOPMENT THROUGH AGRO-TOURISM. *Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi*, 21(4), 179-182.

11. Saidturaevich, Y. N. M. (2024). Analysis of Development and Shortcomings in Local Tourism in the Republic of Uzbekistan. *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION*, 4(5), 127-129.

12. Yusupov, N.S., 2024. TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA LOYIXAVIY BOSHQARUVNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI. *PEDAGOGS*, 59(1), pp.202-207.

13. Yusupov, N. (2023). QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSION FAOLIYATNI O'RNI VA AHAMIYATI. *Евразийский журнал технологий и инноваций*, 1(4), 146-150.